

Teknikföretagen

HJÄRTAT I SVENSK EKONOMI

– industrins betydelse och villkor i Västra Götalands län

En rapport från Teknikföretagen 2019

Industrin kan inte tas för given – varven i Göteborg

Göteborgs historia som skeppsbyggerstad är lång och gedigen. Redan på 1500-talet byggdes här skepp, men det var under 1800-talet som skeppsindustrin tog fart. Det var också då grunden till storvarven på Hisingen lades. Lindholmen var först ut på 1850-talet med ångbåtar som hade järnskriv. Vid samma tidpunkt etablerades Alexander Keillers skeppsbyggeri som sedan blev Götaverken och strax efter startade även Eriksbergsvärvet sin verksamhet.

Dessa och andra varv kom att utgöra kärnan i den växande industristaden Göteborg. Verksamheten växte och fartygen blev både fler och större. Den verkliga storhetstiden inleddes runt 1910-talet och varade fram till 1960-talet. Götaverken blev världens största skeppsvarv och de göteborgska fartygen dominerade världshaven. Under den här perioden fanns det få större hamnar som de göteborgska fartygen inte passerat. Varven bidrog till att lyfta Göteborg som industristad och som mest uppskattas 200 000 personer ha varit beroende av varven för sin inkomst. Göteborg var sannolikt världens största skeppsbyggerstad så sent som 1975 och samma år slog Eriksberg sitt sista rekord när man byggde världens största torrlastfartyg.

Det dröjde dock inte länge innan oljekris, utländsk konkurrens och mycket annat bidrog till en omfattande varvskris där landets viktigaste industri slogs i spillror. Götaverken, Eriksberg och Lindholmen togs över av statliga Svenska varv och på bara några år avvecklades alla de stora varven samtidigt som uppemot 20 000 människor förlorade sina jobb. Några år senare upplevde Uddevalla samma sak.

Men i krisen ligger också möjligheter. Göteborg

stälde om och började utveckla varvsområdet. Genom ett samarbete mellan Chalmers, Göteborgs stad, Ericsson, Volvo Cars och AB Volvo bildades Lindholmen Science Park AB: ett IT-kluster som idag innehåller 400 företag och där nya industrier växer fram. Området kring Lindholmen har utvecklats från varvsindustri till en snabbväxande stadsdel där innovationer skapas och nya entreprenörer utbildas.

En stad kan bli världsledande inom en industri och med det följer en enastående välförhållande utveckling med jobb och inkomster. Men vi kan aldrig ta den industriella framgången för given. Omvärlden och villkoren förändras alltid och den framgångsrika industrin kan gå förlorad. Men i nedgång kan samtidigt frö till något nytt gro. Under förutsättning att villkoren för att starta nya industrier och konkurrera globalt är de rätta.

Och växande industrier i sig är en grogrund för nya idéer och nya företag. Göteborgs industri på 1800 och 1900-talet var inte enbart varven. Här fanns också en stark textilindustri. Till exempel Gamlestadens Fabriker som producerade bomull. När deras fabrikslokaler råkade ut för sättningar i Sävveåns lerjord i början av 1900-talet skar maskinernas lager. Då föddes idén till det sfäriska kullagret av ingenjören Sven Wingquist – det som senare blev basen för SKF och en ny göteborgsk industriell framgångssaga på global nivå. Några decennier senare bildades ett dotterbolag till SKF som fick namnet Volvo. Därmed var den moderna fordonsindustrin född i Göteborg, som idag helt dominerar industrin i Västra Götalands län, och som med fog kan ses som det industriella hjärtat i svensk ekonomi idag.

Den här rapporten är en beskrivning av den betydelse som industrin har för Västra Götalands läns ekonomi. Hur många jobb genererar industrin? Hur stor andel av ekonomin svarar industrin för. Hur ser beroendet av världshandeln ut? Och hur stark är länets ekonomi jämfört med andra regioner? Det är lätt att ta industrin för given. Men för att överleva måste det ständigt finnas kraft att utvecklas. Då kan industrin fortsätta ta matchen på de globala marknaderna och generera välstånd och välfärd – lokalt, regionalt och nationellt.

Rapporten är ett underlag för diskussion om Västra Götalands läns industriella framtid. Vilka förutsättningar för industrins utveckling finns idag i länet? Och vad krävs för att industrin ska vara viktig även framöver?

Mats Kinnwall
Chefekonom Teknikföretagen

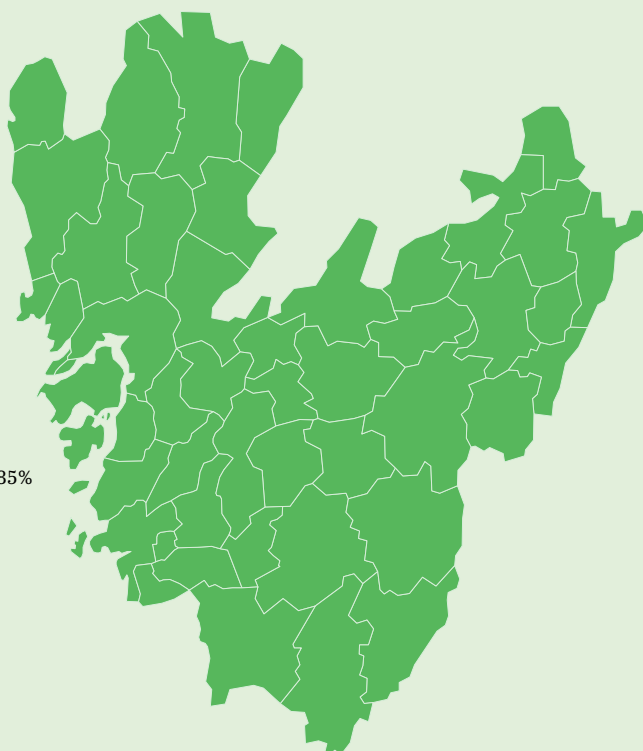
Innehåll

Industrin väger tungt i länets ekonomi	4
I Sverige ger industrin jobb till mer än en miljon människor	5
Det ekonomiska kretsloppet	6
Industrins lokala betydelse	7
Högt förädlingsvärde skapas i Västra Götalands län	8
Förutsättningar för industrins utvecklingskraft i Västra Götalands län	12

— VÄSTRA GÖTALANDS LÄN —

- ANTAL INVÅNARE: 1 690 800
- ANDEL SYSSELSATTA AV TOTALT ANTAL SYSSELSATTA: 24,85%
- BRUTTOREGIONALPRODUKT / INVÅNARE: 448 000
- GENOMSNITTLIG KOMMUNALSKATT: 32,78

Källa: Regionfakta

Industrin väger tungt i länets ekonomi

Industrin väger tungt i länets produktion

Industrin i Västra Götalands län svarar för 44 procent av det samlade värdet av de varor och tjänster som produceras i länet (förädlingsvärdet). Det är mer än dubbelt så stor andel jämfört med industrins andel av Sveriges BNP totalt.

200 000 jobb

Industrin i Västra Götalands län skapar sysselsättning direkt och indirekt för cirka 161 000 personer i länet, vilket är 19 procent av alla jobb i länet. Det inkluderar industrins leverantörer av insatsvaror och tjänster. Därutöver bidrar sysselsättningen inom industrin med skatteintäkter, inklusive transfereringar till kommunerna, med cirka 24 miljarder kronor. Det motsvarar 31 000 jobb inom länets kommuner och landsting. Totalt står alltså industrin i Västra Götalands län för 192 000 jobb, eller vart fjärde jobb i länet.

Industriinvesteringarna på väg nedåt

Västra Götalands län har en hög exportandel av bruttoregionalprodukten (BRP) och större andel företag med hög andel export/import jämfört med hela Sverige. Kompetensbristen inom industrin har ökat de senaste åren. Industriinvesteringarna har under några år varit starkare än i övriga delar av landet. Under 2018 bromsade de dock in nationellt och troligen så även i Västra Götaland.

I Sverige ger industrin jobb till mer än en miljon människor

Det finns en myt om att industrin i Sverige är på tillbakagång, att vi numera är ett utpräglat tjänstesamhälle och att tjänstesektorn är mindre utsatt för internationell konkurrens än industrin.

Slutsatsen av myten är att den svenska ekonomin blir allt mindre konkurrensutsatt och att förhållandena på hemmamarknaden, dvs stora delar av den privata tjänstesektorn och den offentliga sektorn, borde få spela en större roll i lönebildningen.

I själva verket är det en felaktig bild av hur vår ekonomi ser ut och av industrins betydelse. Det är inte meningsfullt att dela upp ekonomin i industri- respektive tjänstesektor, eftersom varu- och tjänsteproduktionen i hög grad är tätt sammanflätade i värdeförädlingskedjor och därmed ömsesidigt beroende.

Det är sant att industrins andel av ekonomin, såsom den mäts i nationalräkenskaperna, gradvis har minskat under de senaste decennierna. Men det är till stor del en statistisk synvilla. Många av de tjänster som tidigare utfördes inom industriföretagen görs numera av externa leverantörer. Dessutom har tjänsteproduktionen inom industrin utvecklats och blivit allt större över tid. Tjänstleverantörer har därför expanderat tack vare ökad efterfrågan från både industrin och övriga sektorer i ekonomin. Tjänsteproduktion har alltså flyttat ut från industrin, samtidigt som tjänsteinnehållet i industrins produkter har vuxit och fått ökad betydelse för industrins konkurrenskraft.

Tar vi hänsyn till de indirekta kopplingarna mellan industrin och tjänstesektorn svarar industrin fortfarande för nära en tredjedel av förädlingsvärdet och sysselsättningen i det svenska näringslivet. I termer av hela ekonomin motsvarar industrin över 20 procent av BNP och står för mer än 17 procent av sysselsättningen.

Industrins betydelse för samhällsekonomin är dock mycket större än så. Industrin genererar också en stor del av de skatteintäkter som behövs för att finansiera vår offentliga verksamhet.

Antalet sysselsatta inom kommunsektorn och staten som finansieras av skatter från industrin uppgår till 185 000 personer. Tillsammans med de drygt 830 000 personer som har jobb direkt och indirekt genom efterfrågan på industriföretagens produktion, står industrin därmed för jobb till mer än en miljon människor i Sverige.

Industrin motsvarar mer än 20 procent av BNP och står för mer än 17 procent av landets sysselsättning.

Det ekonomiska blodomloppet

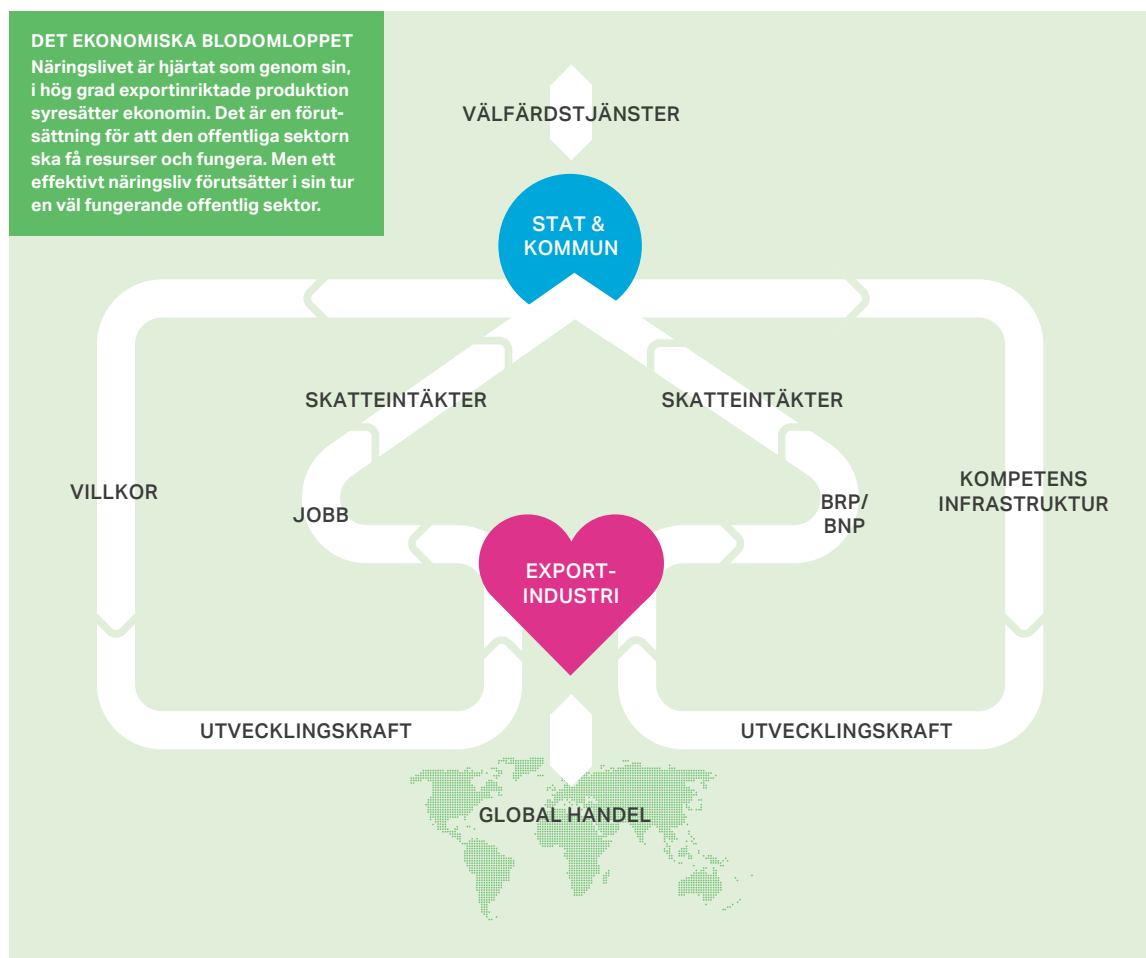
Synen på drivkrafterna bakom välståndsskapande skiljer sig ofta mellan olika betraktare. Några ser näringslivet som en kassako vars enda syfte är att generera skatteintäkter till det offentliga välfärdssystemet. Andra gör en uppdelning i den ”närande sektorn” – näringslivet – och den ”tärande sektorn” – den offentliga.

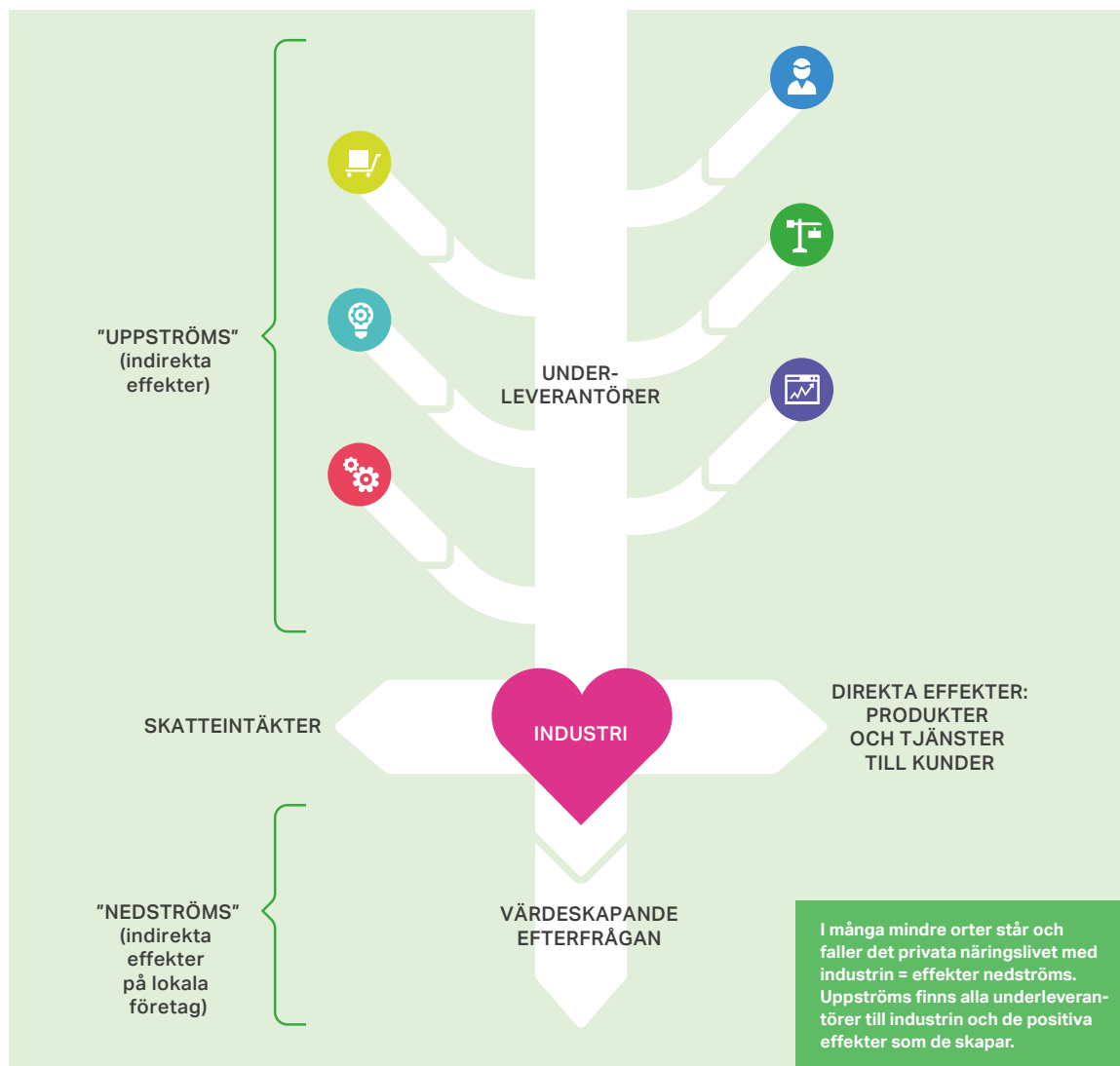
Men inget av dessa förenklade synsätt beskriver ekonomins funktionssätt på ett relevant sätt. I själva verket är näringslivet och den offentliga sektorn tätt sammanflätade och beroende av varandra.

Man bör istället se ekonomin som ett blodomlopp. Hjärtat för vårt välstånd är näringslivet som genom den konkurrensutsatta exportindustrin syresätter ekonomin och skapar jobb och produktion, och som i sin tur genererar skatteintäkter. Det skapar sedan förutsättningar för de offentliga tjänster som är nödvändiga för att ett samhälle och dess näringsliv ska kunna fungera. Det handlar om statens grundläggande uppgifter som lagar och regler, ett

fungerande rätts- och polisväsende, försvar, infrastruktur etc. Men det handlar också om välfärdstjänster i form av sjuk- och hälsovård, skola, kommunikationer osv, som i Sverige i huvudsak finansieras på kommunal nivå.

I detta blodomlopp är den privata sektorn en förutsättning för att den offentliga sektorn ska kunna fungera. Men ett effektivt näringsliv förutsätter i sin tur en väl fungerande offentlig sektor. Genom att leverera tjänster av god kvalitet, skapa skatte- och regelverk som befrämjar sysselsättning och produktivitet, kan det offentliga bidra till ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Industrins lokala betydelse

Även lokalt finns motsvarande växelverkan mellan näringslivet och den offentliga sektorn. Bilden visar schematiskt hur flödet hänger ihop för en industri.

”Upströms” finns rader av företag som är nödvändiga för industriproduktionen: underleverantörer som producerar råvaror, insatsvaror, transporttjänster, industrinära tjänster etc. Industrins produktion genererar sedan dels direkta effekter i form av produkter och tjänster som efterfrågas på marknaden – lokalt, regionalt och globalt. Dels skatteintäkter till den offentliga sektorn.

Det viktiga är dock att förstå att det även ”nedströms” skapas positiva effekter. Många stora

industrier är lokaliserade i relativt små orter över hela landet. Ofta är de den största arbetsgivaren vid sidan av kommunen. Det innebär att det lokala privata näringslivet står och faller med industrin och dess medarbetare som efterfrågar alla möjliga lokala tjänster och produkter. Här talar vi om allt från frisören, bilmekanikern och naprapaten, till livsmedelsbutiken, korvkiosken och thairestaurangen, som representerar de indirekta effekter som uppstår ”nedströms”.

Högt förädlingsvärde skapas i Västra Götaland

Bruttoregionprodukten per invånare i Västra Götalands län är den näst högsta bland alla län i Sverige. Den uppgick 2016 till 448 000 kronor per invånare i länet. Här har vi beräknat och samlat några nyckeldata som illustrerar den ekonomiska nivån i Västra Götalands län och industrins betydelse.

Bruttoregionprodukt per invånare 2016, Västra Götalands län på 2:a plats

Bruttoregionprodukten (BRP) är den regionala motsvarigheten till det nationella måttet – bruttonationalprodukt (BNP). BRP är anger värdet av alla producerade varor och tjänster i en region under ett år.

Bruttoregionprodukten per invånare i Västra Götalands län är den näst högsta bland alla län i Sverige. Den uppgick 2016 till 448 000 kronor per invånare i länet. Det är en högre nivå än genomsnittet för riket totalt. Stockholms län sticker ut med 624 000 kronor per invånare och drar därför upp genomsnittet för riket.

2

Västra Götalands län är på andra plats

BRP per invånare, löpande priser, 2016

1	Stockholms län	624 000
2	Västra Götalands län	448 000
3	Norrbottnens län	418 000
4	Kronobergs län	414 000
5	Uppsala län	409 000
6	Jönköpings län	391 000
7	Östergötlands län	384 000
8	Örebro län	381 000
9	Skåne län	379 000
10	Västernorrlands län	377 000
11	Västerbottens län	372 000
12	Västmanlands län	371 000
13	Dalarnas län	368 000
14	Jämtlands län	353 000
15	Gävleborgs län	348 000
16	Hallands län	345 000
17	Värmlands län	343 000
18	Kalmar län	337 000
19	Blekinge län	335 000
20	Gotlands län	330 000
21	Södermanlands län	317 000
	Riket	442 000

Källa: SCB, december 2018

Disponibel inkomst per invånare: Västra Götalands län på 3:e plats

Ett annat mått på det regionala välståndet är disponibel inkomst, som visar hur mycket individer och hushåll kan använda för privat konsumtion (t ex hyra, mat, kläder och transporter) eller sparas för framtida bruk. För att beräkna disponibel inkomst dras skatten bort från inkomsten och sedan läggs olika typer av bidrag till (barnbidrag, ekonomiskt bistånd, bostadsbidrag, etc).

Generellt är skillnaderna mellan länen mindre för den disponibla inkomsten per invånare eftersom progressiv skatt och transfereringar verkar utjämnande. Men fortfarande sticker Stockholms län ut och drar upp snittet för hela landet.

Disponibelinkomsten per invånare i Västra Götalands län uppgick till 209 000 kronor i genomsnitt år 2016. Det är en nivå i närheten av genomsnittet för hela riket.

3

Västra Götalands län är på tredje plats

Hushållens disponibla inkomst per invånare, 2016

1	Stockholms län	238 000
2	Hallands län	219 000
3	Västra Götalands län	209 000
4	Uppsala län	206 000
5	Skåne län	205 000
6	Jönköpings län	202 000
7	Norrbottnens län	201 000
8	Västmanlands län	200 000
9	Östergötlands län	199 000
10	Kronobergs län	198 000
11	Södermanlands län	197 000
12	Gotlands län	196 000
13	Dalarnas län	196 000
14	Västernorrlands län	196 000
15	Kalmar län	195 000
16	Värmlands län	194 000
17	Jämtlands län	194 000
18	Örebro län	193 000
19	Västerbottens län	193 000
20	Blekinge län	192 000
21	Gävleborgs län	192 000
	Riket	210 000

Källa: SCB, december 2018

Industrin svarar för 44 procent av den regionala ekonomin i länet

Industrin är av stor betydelse för Västra Götalands läns ekonomi och svarar för nära hälften av länets förädlingsvärde. Då ingår även det förädlingsvärde som industrin genererar bland leverantörer av insatsvaror och tjänster i länet.

Efterfrågan på industrins produkter som produceras i Västra Götalands län motsvarar alltså drygt 44 procent av länets samlade ekonomi (se tabell). Det kan jämföras med en utpräglad tjänsteekonomi som Stockholms län där motsvarande andel är 15 procent. Om samma förhållande skulle gälla i hela landet som i Västra Götalands län skulle industrin alltså stå för nära hälften av Sveriges BNP! Industrins andel av Sveriges BNP totalt uppgår idag till cirka 21 procent.

Industrins andel av länets förädlingsvärde, direkt samt indirekt bland industrins leverantörer.

III

Ranking efter industrins andel av länets förädlingsvärde

	andel i procent
1 Jönköpings län	63,1
2 Västmanlands län	54,2
3 Norrbottens län	53,7
4 Gävleborgs län	53,4
5 Kronobergs län	51,4
6 Värmlands län	48,7
7 Blekinge län	48,6
8 Kalmar län	47,0
9 Örebro län	46,5
10 Dalarnas län	46,3
11 Västra Götalands län	44,1
12 Västerbottens län	40,8
13 Södermanlands län	40,4
14 Västernorrlands län	39,6
15 Östergötlands län	39,3
16 Uppsala län	33,1
17 Hallands län	30,4
18 Skåne län	28,3
19 Jämtlands län	21,5
20 Gotlands län	21,0
21 Stockholms län	15,1

Källa: SCB (Företagens ekonomi), samt nationalräkenskapernas input-output-data, Teknikföretagen.

Industrin i Västra Götalands län skapar nära 200 000 jobb

Industrin skapar jobb direkt och indirekt hos underleverantörerna...

Industrin i Västra Götalands län skapar jobb för cirka 161 000 personer i länet, inklusive de jobb som skapas i länet genom efterfrågan på industrins produkter hos leverantörer av insatsvaror och tjänster. Det utgör 19,3 procent av länets totala sysselsättning på 834 000 jobb. I Sverige som helhet är motsvarande andel 17,4 procent. Industrin har alltså större betydelse för sysselsättningen i Västra Götalands län jämfört med landet som en helhet.

...och genererar skatter som skapar ännu fler jobb i länet

Utöver de direkta och indirekta jobben som industrin skapar bidrar de som jobbar inom industriföretag också till länets skatteintäkter och därmed till ännu fler jobb i länet.

Skatteintäkterna i länet och industrins bidrag till statens transfereringar till kommunerna uppgår till cirka 24,3 miljarder kronor i Västra Götalands län. Det utgör nära 15 procent av kostnaderna för verksamheten inom länets kommuner och i landstinget.

Det motsvarar 31 000 jobb och totalt står industrin i Västra Götalands län för 192 000 jobb av totalt 834 000 som arbetar i länet. Industrin svarar därmed för nära vart fjärde jobb!

För att få en uppfattning om vad skatteintäkterna från industrin motsvarar enbart i antal jobb inom olika yrkesgrupper kan vi göra följande räkneexempel. 24,3 miljarder kronor motsvarar då 40 000 sjuksköterskor, alternativt 44 000 grundskolelärare, eller ungefär lika många poliser.

III

Industrins betydelse för sysselsättning och finansiering av välfärdstjänster

Industrins antal direkt och indirekt sysselsatta	161 148
Skatteintäkter från industrin, andel av länets verksamhetskraftskostnader	14,6
Antalet länsanställda, industrifinansierade	30 828
Totala skatteintäkter från industrin inkl transfereringar, miljarder kr	24,3
Industrins antal anställda, direkt + indirekt samt industrifinansierade inom kommuner och landsting	191 976
Andel av länets anställda totalt, procent	23,0

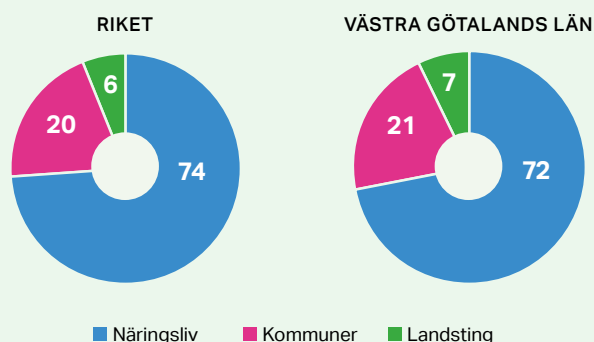
Källa: SCB, Teknikföretagen

Tre av fyra arbetar i näringslivet

I Västra Götalands län svarar näringslivet för 72 procent av länets totalt antal anställda, medan resten, 28 procent arbetar inom kommuner och landsting. Sysselsättningen inom kommuner och landsting bygger i hög grad på de skatteintäkter som näringslivets sysselsättning i länet genererar. Detsamma gäller för riket totalt.

Sysselsättning i näringsliv, kommuner och landsting, procent

Källa: SCB, Kortperiodisk sysselsättningsstatistik.

Hög men varierande arbetslöshet

Sysselsättningen i Västra Götalands län ökade under 2018 med 1,5 procent jämfört med motsvarande period 2017. I hela landet ökade den med knappt två procent (se diagram). Normalt svänger det kraftigare i länet under ett år än i riket. Under 2018 har sysselsättningen i länet ökat nästan lika starkt som i landet totalt.

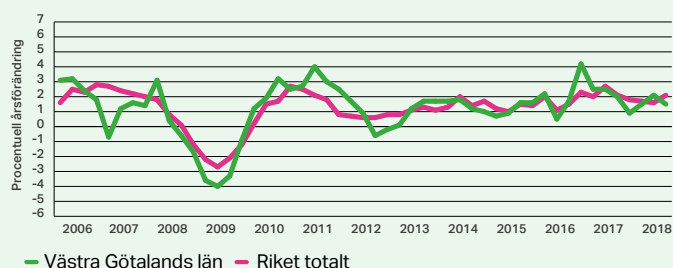
Arbetslösheten som andel av arbetskraften i Västra Götalands län låg under 2018 klart lägre än i riket totalt och uppgick till 5,8 procent i genomsnitt (se diagram). För riket totalt låg genomsnittet för samma period på motsvarande 6,3 procent.

Mycket talar för att arbetslösheten bottnade 2018. Arbetslösheten i landet totalt har vänt uppåt från en bottennivå i början av 2018, om än långsamt. Det finns därför goda skäl att fundera på hur en kommande lågkonjunktur med växande arbetslöshet kan mötas med insatser för att öka näringslivets och industrins utvecklingskraft.

Det är värt att notera att arbetslösheten varierar starkt mellan länets olika kommuner, även om vi jämför relativt stora kommuner. Exempelvis noterades under 2017 i Kungälv mot 7,1 procent i Bengtsfors. De stora skillnaderna speglar inte minst olika näringslivsstrukturer i olika delar av länet.

Förändringen av antalet sysselsatta

Källa: SCB (AKU)

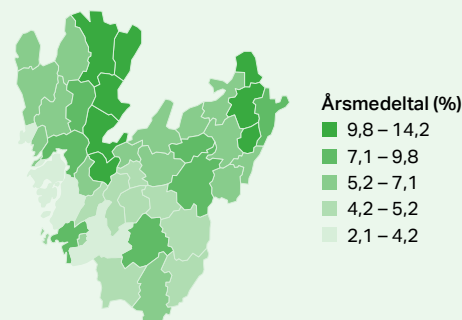
Arbetslöshet i Västra Götalands län

Källa: SCB (AKU)

Öppet arbetslösa samt i arbetsmarknadsprogram 2017

Källa: Arbetsförmedlingen

Öppet arbetslösa samt sysselsatta i arbetsmarknadsprogram 16-64 år. Årsmedeltal 2017

Kommun/Region	Öppet arbetslösa		I arbetsmarknadsprogram		Arbetslösa samt i program	
	Antal	Procent	Antal	Procent	Antal	Procent
Västra Götalands län	29 022	3,6	24 385	3,0	53 407	6,5
Riket	191 927	4,0	171 155	3,5	363 082	7,5

Källa: Arbetsförmedlingen

Lediga jobb speglar brist på kompetens

Under de senaste årens konjunkturuppgång har antalet lediga platser i Västra Götalands län ökat kraftigt jämfört med 2007. Under de tre första kvartalen fanns i snitt nära 20 000 lediga platser i länet, varav drygt 70 procent inom privat näringsliv. Det är en viss skillnad jämfört med motsvarande fördelning 2007. Då fanns en ännu större del av de lediga platserna inom privat näringsliv, cirka 85 procent. Andelen lediga platser har också ökat inom offentlig sektor, till drygt 29 procent av det totala antalet lediga platser i länet 2018.

Att antalet lediga platser inom både offentlig och privat sektor ligger på en så mycket högre nivå 2018 än 2007 återspeglar ökad brist på den kompetens som efterfrågas inom båda sektorerna. Trots att vi nu ser en avmattning i konjunkturen så räknar vi med att gapet fortsätter att vara stort. Bristen på kompetens kräver både reformer i utbildningssystem och aktiv politik för talangattraktion.

Västra Götalands län

	Lediga platser antal 2007	Andel av länets lediga platser 2007	Lediga platser antal 1-3 kv 2018	Andel av länets lediga platser 1-3 kv 2018
Offentlig sektor	1621	14,7	5743	29,3
Privat sektor	9402	85,3	13834	70,7
Totalt	11023		19577	100,0

Källa: SCB, Konjunkturstatistik över vakanser.

Förutsättningar för industrins utvecklingskraft i Västra Götalands län

Det finns en rad faktorer som påverkar industrins utvecklingskraft framöver. Vi har valt att här redovisa data för några nyckelfaktorer. Det handlar om industrins tillgång till exportmarknader, kompetens och investeringar.

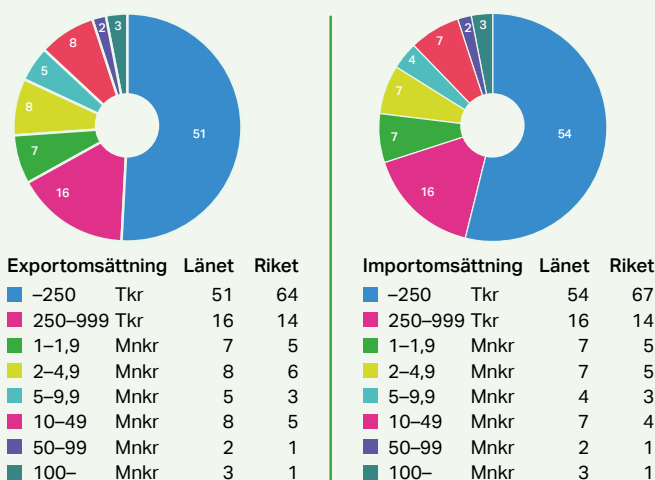
Tillgång till exportmarknader

I Västra Götalands län finns cirka 7600 exportföretag. Cirka hälften av dem är mindre företag med en årsomsättning på upp till 250 000 kronor. Exportföretagen i länet har EU och Norden som största marknader, ungefär lika stora andelar som motsvarande för riket totalt. Jämfört med landet totalt har länet en något större andel exportföretag med en omsättning större än 250 000 kr (se diagram).

Cirka 19 500 företag i länet importerar produkter. Flertalet är små företag, 54 procent av antalet företag som importerar produkter. Jämfört med landet totalt har länet en högre andel stora importföretag jämfört med landet stort, se diagram och tabell till höger.

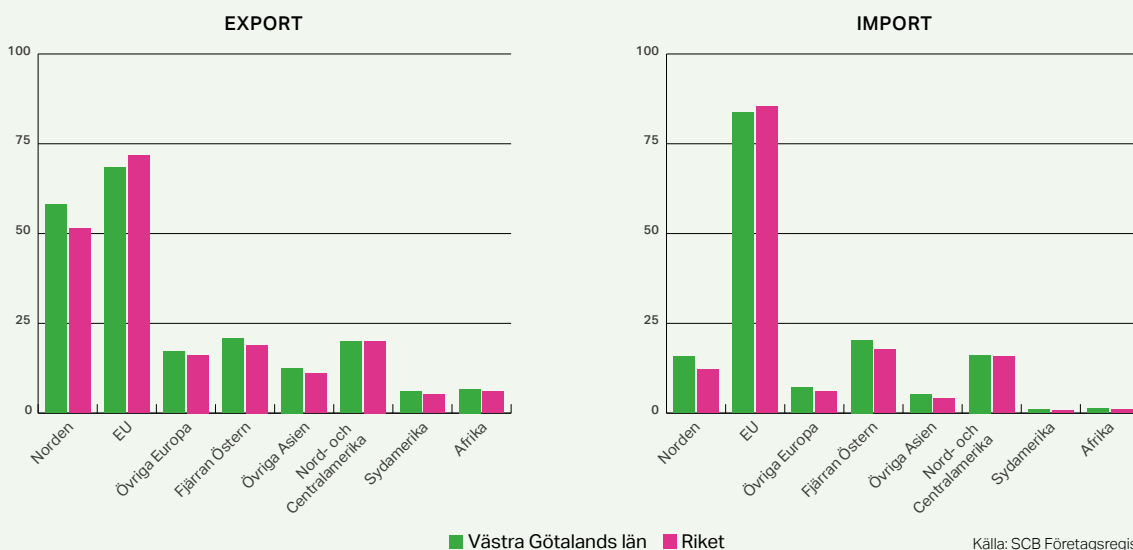
Antal export/importföretag fördelat på omsättningsklass 2016, procent

Källa: SCB Företagsregistret

Export-/importföretag fördelade efter landområden med vilka handel bedrivs 2016, procent

■ Västra Götalands län ■ Riket

Källa: SCB Företagsregistret

Västra Götalands län är Sveriges mest handelsintensiva län

Betydelsen av handel för Västra Götalands län står i särklass. Ingen del i Sverige är i så hög grad involverad i global handel, om vi mäter per invånare. Bryter vi ut exporten så ser vi att även här ligger Västra Götalands län i topp när det gäller exportvärde per invånare, på plats två efter Blekinge.

Västra Götalands län är således starkt beroende av industrins internationella konkurrensförmåga.

Det sammanlagda värdet av import och export, respektive export i kr per invånare i länen för 2017.

Global handel i kr per invånare

1	Västra Götaland	352 735
2	Blekinge	301 278
3	Stockholm	293 458
4	Kronoberg	290 175
5	Västmanland	242 472
6	Jönköping	241 210
7	Örebro	227 392
8	Dalarna	200 903
9	Norrbottnen	192 515
10	Skåne	183 127
11	Värmland	167 643
12	Södermanland	162 693
13	Halland	149 006
14	Kalmar	147 042
15	Västerbotten	134 152
16	Gävleborg	123 324
17	Uppsala	121 717
18	Jämtland	48 349
19	Gotland	25 395

Källa: foretagsklimat.se/statistik

Global export i kr per invånare

1	Blekinge	179 869
2	Västra Götaland	179 017
3	Kronoberg	157 732
4	Norrbottnen	155 407
5	Örebro	144 138
6	Västmanland	138 081
7	Jönköping	134 658
8	Dalarna	129 667
9	Stockholm	125 906
10	Värmland	111 124
11	Södermanland	96 976
12	Västerbotten	92 209
13	Kalmar	90 003
14	Gävleborg	89 221
15	Uppsala	80 616
16	Skåne	80 009
17	Halland	64 986
18	Jämtland	25 315
19	Gotland	10 343

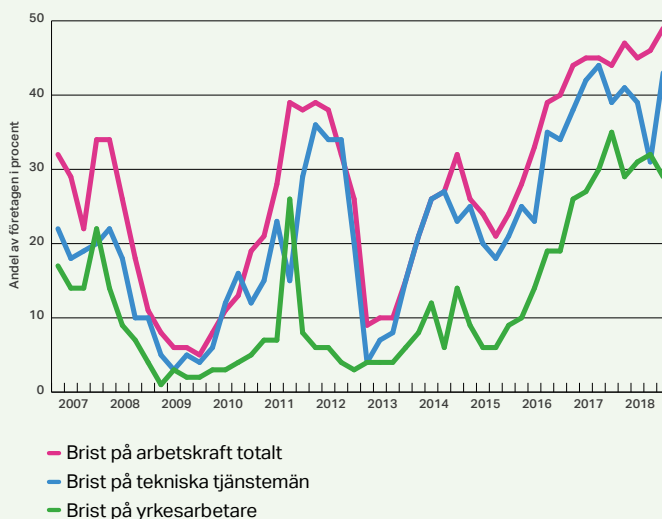
Källa: foretagsklimat.se/statistik

Fortsatt kompetensbrist

Under den starka konjunkturen de senaste åren har bristen på arbetskraft ökat inom tillverkningsindustrin i Västra Mellansverige. Ungefär hälften av industriföretagen rapporterar brist på arbetskraft i slutet av 2018. I första hand handlar det om tekniska tjänstemän, men på senare år gäller det också yrkesarbetare.

Andel företag som anger att de har brist på arbetskraft i KIs enkät

Källa: Konjunkturinstitutets statistikbas

Industriinvesteringar troligen på väg nedåt

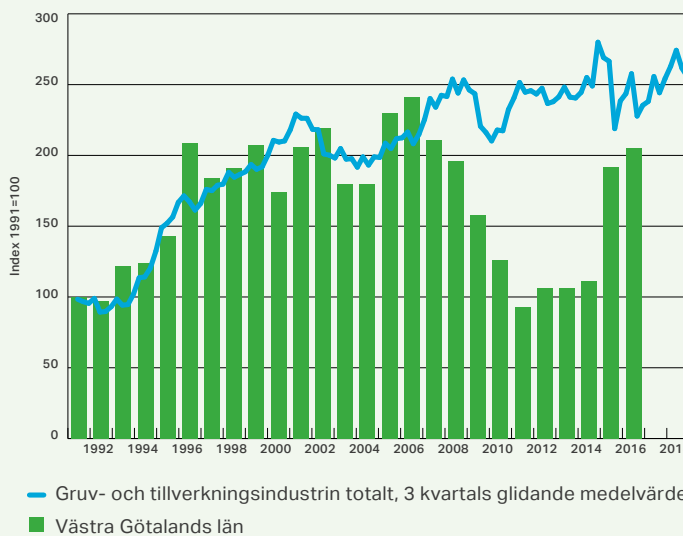
Västra Götalands läns industriinvesteringar ökade kraftigt under 2015–2016, motorfordonsindustrin bidrog starkt till ökningen. Västra Götalands läns industriinvesteringar utvecklades svagt under 2011–2014 liksom för industrin totalt i landet, men vände upp 2015–2016.

Under 2018 bromsade dock industriinvesteringarna in nationellt och vi räknar med att den utvecklingen kommer att fortsätta under 2019.

I diagrammet baseras uppgifterna för Västra Götalands län på SCB:s Investeringsenkät som sträcker sig till år 2016. För riket totalt är uppgifterna hämtade från SCB:s nationalräkenskaper, som har data t.o.m. tredje kvartalet 2018. Investeringsenkäten mäter industrins investeringar i byggnader och maskiner. Nationalräkenskaperna inkluderar även köpt och egenproducerad mjukvara, finansiell leasing av kapitalföremål fördelat på användande bransch samt korttidsinventarier. Nationalräkenskaperna kompletterar dessutom investeringsenkätens uppgifter med skattningar för småföretag som ej undersöks i enkäten.

Industrins investeringar, löpande priser, index 1991=100

Källa: SCB (Investeringsenkäten respektive nationalräkenskaperna), Macrobond

Produktiviteten bland varuproducenter ökade

BRP per sysselsatt bland varuproducenter i Västra Götalands län tog mer fart under 2015-2016, och överträffade ökningen under samma period för varuproducenter i landet totalt sett, se diagram. Med andra ord genererades ett högre produktionsvärde per sysselsatt i Västra Götalands län jämfört med motsvarande värde per sysselsatt i riket totalt. Uppsvinget för produktiviteten inom varuproduktionen i Västra Götalands län hör sannolikt samman med de ökade investeringarna i framför allt motorfordonsindustrin under samma period.

Produktivitetslyftet bland länets varuproducenter 2015-2016 bidrog till att länets BRP totalt per sysselsatt var näst högst i hela landet efter Stockholms län 2016, dvs. 890 000 kronor per sysselsatt. Stockholms läns BRP per sysselsatt uppgick till 1 098 000 kronor samma år.

Produktiviteten ökade bland varuproducenter 2015 – 2016

Källa: SCB Regionfakta

Anm. Här mäts varuproducenternas förädlingsvärde som ingår i Västra Götalands läns bruttoregionprodukt. BRP per sysselsatt är ett mått på produktivitet, som här mäts i löpande priser. Branschgruppen varuproducenter omfattar areella näringar, tillverkning, energi och byggverksamhet.

A series of horizontal dotted lines spanning the width of the page, providing a guide for writing or editing text.

Teknikföretagen

Teknikföretagen är arbetsgivarorganisationen för de kreativa företag som står för en tredjedel av Sveriges export. Över hela landet bistår vi teknikföretag i arbetsrätt och branschfrågor, så att de kan fokusera på att utveckla varor och tjänster i världsklass.

www.teknikforetagen.se